

В. В. Бурикін,
*студент I курсу магістратури 2 групи
Інституту підготовки юридичних кадрів для
Служби безпеки України,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, м. Харків*

ПРО ІМПЕРАТИВНІСТЬ РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ ЗВІЛЬНОНОЇ З УСТАНОВИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАННЯ ОСОБИ

Права і свободи людини для української держави та суспільства були і є визначальним чинником демократичного розвитку та показником європейської орієнтації. Дотримання та охорона прав її громадян, зокрема, засуджених, а також ефективна ресоціалізація колишніх злочинців є одним з основоположних критеріїв, що говорить про цивілізованість і рівень правової культури будь-якої держави. Саме ресоціалізація звільненої особи покликана забезпечити відновлення та подальший розвиток її соціально корисних зв'язків, відносин із суспільством, формування гармонійної особистості, здатної об'єктивно оцінювати себе і навколишній світ, ставитися з повагою до національних та загальнолюдських цінностей.

Питання ресоціалізації засуджених, зокрема її юридичної природи, на сучасному етапі розвитку національного законодавства недостатньо досліджені. Це зумовлено тим, що в межах наукового пошуку дослідники переважно обирають вузькі питання, пов'язані з ресоціалізацією окремих категорій засуджених осіб (жінок, неповнолітніх), або обмежуються занадто узагальненим підходом щодо визначення кримінологічних засад ресоціалізації засуджених. Тому виокремлення ознак права та обов'язку в рамках інституту ресоціалізації з позиції держави є досить актуальним [4, с.100].

Частина 2 ст. 6 КВК України закріпила поняття ресоціалізації як «свідоме відновлення засудженого в соціальному статусі повноправного члена суспільства; повернення його до самостійного загальноприйнятого соціально-нормативного життя в суспільстві».

З огляду на таке юридичне формулювання нез'ясованими залишилися питання його змісту й сутності, зокрема стосовно імперативності ресоціалізації: правом чи обов'язком вона є для засудженого, чи повинна держава в обов'язковому порядку вживати заходів для ресоціалізації визначених категорій осіб.

Спробуємо визначити, які ознаки (права чи обов'язку) більшою мірою притаманні інституту ресоціалізації. Системоутворюючими

елементами суб'єктивного права є можливість дії (право на власну поведінку); можливість вимагати дій від інших осіб (право на гідну поведінку інших) і можливість звертатися до компетентних органів за захистом у разі порушення права. Юридичний обов'язок включає необхідність здійснення певних дій чи утримання від дій; необхідність вимагати здійснення дій від інших осіб і необхідність нести відповідальність у разі порушення волі держави. Таким чином, суб'єктивне право виражається через можливість, а обов'язок – через необхідність вчинення дій чи утримання від їх вчинення. Іншими словами, право звернене до власних інтересів особи, а обов'язок – до «чужих» [6].

Проаналізуємо цей підхід крізь призму інституту ресоціалізації та розглянемо її як обов'язок звільненої з установи виконання покарання особи. У ч. 1 ст. 29 Загальної декларації прав людини і громадянина зазначено, що кожна людина має обов'язки перед суспільством, у якому тільки й можливий вільний і повний розвиток її особистості. Дублює це положення ст. 23 Конституції України, де вказується, що окрім права на вільний розвиток своєї особистості (якщо при цьому не порушуються права і свободи інших людей) кожна людина має обов'язки перед суспільством, у якому забезпечується вільний і всебічний розвиток її особистості. Звідси логічно випливає накладення обов'язку на засудженого максимально сприяти власній ресоціалізації, брати активну участь у проведенні соціальної та виховної роботи, співпрацювати з інститутами держави та громадянського суспільства задля нормалізації суспільного життя та подолання усіх соціальних дисфункцій, викликаних засудженням особи та її перебуванням поза соціумом.

Проблемою на сьогодні залишається те, що жодним чинним законодавчим актом чітко не визначено, є ресоціалізація правом чи обов'язком звільненого з установи покарання особи. Тому, на нашу думку, поняття ресоціалізації потребує коригування, зокрема, конкретизації ступеня участі держави в провадженні ресоціалізаційних процесів, зазначення особливостей їх реалізації в постпенітенціарний період життя засудженої особи.

С п и с о к л і т е р а т у р и

1. Кримінально-виконавчий кодекс України : Закон України № 1129-IV від 11.07.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 3–4. – Ст. 21.
2. Бараш Є. Ю. Кримінологічні засади ресоціалізації засуджених до тривалих строків покарання / Є. Ю. Бараш // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. – 2016. – №4. – С. 99–107.

3. Карманюк О. П. Суб'єктивні права і юридичні обов'язки в контексті утвердження законності в українському суспільстві / О. П. Карманюк // Часопис Київського університету права. – 2012. – № 3. – С. 48–52.
4. Романов М. В. Виправлення засуджених до позбавлення волі як результат діяльності системи виконання кримінальних покарань [Електронний ресурс] / М. В. Романов. – Режимдоступу:http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:http://dsp.ace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/10571/1/Romanov.pdf&gws_rd=cr&ei=t9TgWJm6A4agsgGT_7TwAw
5. Таволжанський О. В. Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі : монографія / О. В. Таволжанський; за ред. В. В. Голіни; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2015.
6. Таволжанський О. В. Здійснення соціально-виховної роботи із засудженими до позбавлення волі: фіксування та планування / О. В. Таволжанський // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – Вип. 6–1. – Т. 3. – С. 188–191.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**КАФЕДРА КРИМІНОЛОГІЇ
ТА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА**

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

ТОМ 2

Харків
2017

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

Організаційний комітет:

Гетьман А. П. – голова організаційного комітету, проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України;

Головкін Б. М. – заступник голови організаційного комітету, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Ткачова О. В. – відповідальний секретар, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Автухов К. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Таволжанський О. В. – кандидат юридичних наук, асистент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Перспективи реформування кримінально-виконавчої системи України: матеріали круглого столу студентів, аспірантів, молодих вчених (4 квітня 2017 року, м. Харків): в 2т. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; за ред. А.П. Гетьмана, Б. М. Головкина та інш. – Харків : Юрайт, 2017. – Т2 ., – 260 стр.
ISBN – 978-966-2740-94-3

У збірник увійшли наукові доповіді та тези виступів учасників круглого столу, присвяченого перспективам реформування кримінально-виконавчої системи України.

Матеріали подані в авторській редакції.

The collection made scientific reports and abstracts of the participants of the round table devoted to the prospects of reforming the penal system of Ukraine. Materials for were presented by the authors.

ISBN – 978-966-2740-94-3

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

© Гетьман А.П., Головкін Б.М. та інш., 2017
© “Юрайт”, 2017

З М І С Т

Бабій О. Г., Гавриленко М. М. Клименко Є. А.	Пенітенціарна пробація як складова ресоціалізації в Україні.....	3
Бірюков М. С.	Зміни до порядку направлення осіб до відбування покарання у виді позбавлення волі.....	10
Богатюк О. В.	Мета соціально-виховної роботи із засудженими до позбавлення волі.....	13
Бугайчук А. А.	Сучасна кримінально-виконавча політика України.....	17
Бурикін В. В.	Про імперативність ресоціалізації звільненої з установи виконання покарання особи.....	21
Вовк М. М.	Відповідність вітчизняного законо-давства у сфері виконання покарань між-народним та європейським стандартам поведження із засудженими.....	24
Гадзіна М. Ю.	Звільнення від відбування покарання за хворобою: проблеми та шляхи їх розв'язання.....	28
Герашенко С.	Виконання покарання у виді арешту.....	32
Гнітій А. О.	Проблемні питання застосування та виконання покарань у виді громадських робіт.....	35
Голєв В. І.	Виправні роботи на сучасному етапі розвитку кримінально-виконавчої системи.....	39
Головко Д. Є.	Кримінально-правові проблеми застосування звільнення від відбування покарання за хворобою.....	42

Грабовська Я.Г.	Особливості виправлення та ресоціалізації неповнолітніх.....	47
Григоренко В. О.	Відбування покарання у виді позбавлення волі засудженими жінками.....	50
Грицева О. О.	Матеріально-побутове забезпечення засуджених до позбавлення волі.....	54
Гриша І. О.	Міжнародний досвід застосування покарання у виді громадських робіт.....	58
Дейнега К. В.	Участь громадськості у виправленні та ресоціалізації засуджених.....	62
Дейнега М. В.	Праця засудженого в умовах ізоляції в контексті реалізації його матеріальних зобов'язань.....	66
Джелалі В. Ф.	Деякі проблеми виправлення та ресоціалізації неповнолітніх осіб.....	70
Дзандзава Г. М.	Медико-санітарне забезпечення засуджених до позбавлення волі.....	74
Дроздова В. І.	Потрапляння наркотичних засобів до установ виконання покарань.....	78
Дуброва Т. В.	До питання про право на свободу віросповідання засуджених до позбавлення волі.....	81
Железнякова Н. І.	Соціальна адаптація засуджених до позбавлення волі під час відбування покарання.....	84
Задерей О. В.	Застосування амністії до осіб, які вчинили злочини проти основ національної безпеки: правовий аспект та перспективи застосування в сучасних українських реаліях.....	88

Зайцева А. О.	Поняття та порядок звільнення засуджених від відбування покарання у зв'язку з помилуванням.....	91
Зелінська І. А.	Проблема переведення засудженого з однієї виправної колонії до іншої.....	94
Йосипенко Н. П.	Освіта як засіб виправлення та ресоціалізації осіб, засуджених до позбавлення волі, на прикладі зарубіжних країн.....	97
Іванов Д. В.	Перспективи створення приватних колоній в Україні.....	100
Карпова В. В.	Соціально-виховна робота із засудженими до довічного позбавлення волі.....	103
Козаченко Т. О.	Щодо доцільності застосування покарання у виді обмеження волі.....	107
Козярин Д. Ю.	Особливості ресоціалізації засуджених неповнолітніх.....	111
Колісник Л. Г.	Питання забезпечення права засуджених на охорону здоров'я.....	115
Кудря А. Р.	Забезпечення конституційного права засуджених на охорону здоров'я: основні проблеми та можливі шляхи їх вирішення...	119
Куктенко Є. Л.	Пробація щодо неповнолітніх як спосіб попередження злочинності.....	123
Курочкіна О. О.	Порівняльна характеристика змісту і основних ознак виконання покарання у виді виправних робіт в радянський період та за часів незалежності України.....	127
Кухар К. І.	Актуальні проблеми застосування інститутів амністії та помилування в Україні.....	130
Кушнір Я. О.	Про забезпечення доступу до освіти осіб, засуджених до довічного позбавлення волі.....	135

Лук'яненко Н.Ю.	Ресоціалізація засуджених як напрям державної пенітенціарної політики.....	138
Лучникова Д. Ю.	Проблеми ресоціалізації осіб, які не досягли повноліття.....	141
Ляшкевич Є. І.	Місце законних інтересів у складі правового статусу засуджених.....	144
Мандзюк М.	Проблемні аспекти ресоціалізації засуджених.....	146
Михайлова Г. В.	Проблеми підготовки засуджених до звільнення від відбування покарання.....	149
Ненька Г. Ю.	Проблеми застосування покарання у виді виправних робіт.....	152
Онищенко А. Г.	Запобігання проникненню заборонених предметів до установ виконання покарань шляхом реалізації індивідуальних заходів.....	156
Оніщенко З. О.	Правовий механізм забезпечення безпеки засуджених осіб та персоналу в місцях позбавлення волі.....	159
Очерет М. О.	Роль соціально-виховної роботи із засудженими в установах виконання покарань..	162
Очкін Р. В.	Міжнародні аспекти проведення соціально-виховної роботи із засудженими до позбавлення волі.....	165
Панішева Ю. С.	Проблеми виконання покарання у виді довічного позбавлення волі.....	168/
Плеханов М.	Місце інституту пробації в системі ювенальної юстиції.....	171
Погребняк О. О.	Деякі питання забезпечення безпеки персоналу установ виконання покарань...	175
Позняк Ю. В.	Ресоціалізація неповнолітніх, засуджених до позбавлення волі.....	178

Поллак М. О.	Міжнародні стандарти поводження із засудженими.....	182
Пономаренко Є. С.	Удосконалення функціонування слідчих ізоляторів в умовах реформування кримінально-виконавчої системи України...	185
Прокопенко О.Г.	Оцінка ризику вчинення повторного кримінального правопорушення як елемент досудової пробації.....	190
Прокоф'єва А. К.	Проблема правового забезпечення права засуджених на відбування покарання за місцем проживання.....	194
Романюк А. О.	Щодо гуманізації системи виконання покарань в Україні.....	197
Роянова І. В.	Правова сутність досудової пробації та підстави її застосування.....	202
Руденко А. М.	Діяльність громадських організацій та їх вплив на кримінально-виконавчу систему України.....	205
Савенко Є. О.	Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі.....	209
Сархош Ю. Д.	Виправлення засудженого: до визна-чення поняття.....	213
Смирнова А. О.	Проблемні питання громадських робіт у системі кримінальних покарань.....	216
Суліменко О. В.	Ресоціалізація жінок, засуджених до позбавлення волі.....	219
Толокольнікова К. С.	До питання обмеження прав засуджених....	223
Уласевич Д. В	Активне виборче право засуджених.....	226
Червона С. Р.	Деякі аспекти виконання арешту.....	229
Чередниченко Д. А.	Виправлення як мета покарання засуджених до позбавлення волі.....	232

Чернишова Є. М.	Виховна робота з неповнолітніми в кримінально-виконавчому аспекті.....	235
Чусько В. В.	Пріоритетні завдання та перспективи реформування державних кримінально-виконавчих інспекцій в Україні в службу пробації.....	239
Шепеленко Л. В.	Інститут пробації: зарубіжний досвід і перспективи розвитку в Україні.....	243
Шульгата М. О.	Проблеми виконання покарання у виді штрафу.....	246
Щербакова К. Я.	Окремі питання доцільності створення слідчих органів державної кримінально-виконавчої служби України.....	251

Наукове видання

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

Відповідальний за випуск: Головкін Б. М.

Підп. до друку 26.05.2017. Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсетний.

Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 18,68. Облік.-вид. арк. 13,8.

Тираж 30 прим. Зам. № 114911. Ціна договірна.

Друкарня «Аладдин-Принт»

61023, м. Харків, вул. Сумська, 4, оф. 8

Тел.: (057) 764-72-11 <http://aladdin-print.ua>

Свідоцтво про державну реєстрацію В00 № 966600 від 28.03.2003 р.